

•เขียนโดย manager•

•วันอาทิตย์ที่ 01 กันยายน 2013 เวลา 22:35 น. • •แก้ไขล่าสุด • •วันจันทร์ที่ 02 กันยายน 2013 เวลา 23:23 น. •

ค้นพบพระเจ้าไม่มีจารึกเก่าแก่ที่สุดของล้านนาในขณะนี้ อายุ ๓๐๐ กว่าปีที่วัดคั่วะ เมืองน่าน ภูเขส แสนสา อาจารย์สาขาประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ พระเจ้าไม้ ๒ องค์ที่สร้างเมื่อพ.ศ.๒๒๔๗ ปัจจุบันมีอายุ ๓๐๗ ปี องค์ภาพซ้ายแกะสลักจากไม้ท่อนเดียวสร้างโดย “อ้ายขุ่ม” องค์ภาพขวาแกะสลักประกอบจาก ๒ ส่วน คือ ส่วนองค์พระกับส่วนฐาน ได้องค์พระมีช่องสันนิษฐานว่าเจาะไว้บรรจุแผ่นดวงชะตาของผู้สร้าง คือ “แสนอินทร์” คำว่า “พระเจ้าไม้” เป็นภาษาล้านนา

หมายถึงพระพุทธรูปที่แกะสลักขึ้นมาจากไม้ มีหลากหลายขนาดตั้งแต่ประมาณหน้าตัก ๑ นิ้วจนถึงขนาด ๑ เมตรเศษ แต่ส่วนใหญ่นิยมแกะสลักให้มีหน้าตักประมาณ ๒ – ๕ นิ้ว และนิยมแกะสลักจากไม้ท่อนเดียว น้อยครั้งที่จะมีการสร้างประกอบขึ้นจากไม้หลายท่อน

โดยเฉพาะพระเจ้าไม้ที่แกะสลักจากไม้มงคลหลากหลายชนิดแยกทำเป็นพระโมฬี พระเศียร พระพาหา(แขน) พระหัตถ์ พระขงฆ์(แข้ง) พระบาท และส่วนอื่นๆ แล้วนำมาประกอบกันเป็นองค์พระเจ้าไม้ โดยมีสลักไม้เล็กๆ ตอกตรึงไว้คล้ายกับการสร้างพระเจ้าแสนแซ่ที่เป็นโลหะ

พระเจ้าไม้ชนิดนี้เป็นพระเจ้าไม้พิเศษของล้านนาที่เรียกว่า “พระเจ้าไม้ชาตา”(พระเจ้าชะตา) หรือ “พระเจ้าไม้สมฤทธิ” หรือ “พระเจ้าไม้เจ็ดเอื้อง”

เชื่อว่าผู้ใดสร้างหวังสิ่งใดจะสมปรารถนาทุกประการ ซึ่งจากการออกสำรวจจารึกฐานพระเจ้าไม้ของผู้เขียนในหลายจังหวัดทั้งจังหวัดลำปาง จังหวัดลำพูน จังหวัดแพร่ และจังหวัดน่าน พบว่าพระเจ้าไม้แบบพิเศษลักษณะนี้มีน้อยมาก บางวัดอาจไม่พบ บางวัดอาจพบเพียง ๒ – ๓ องค์

และเกือบทุกองค์ผู้สร้างล้วนแต่เป็นชนชั้นเจ้านายและขุนนาง

พระเจ้าไม้มีทั้งปางประทับนั่ง นอน ยืน และเดิน แต่ส่วนใหญ่นิยมสร้างประทับนั่งปางมารวิชัย ส่วนช่วงเวลาของการสร้างถวายเป็นวัด

จากการอ่านจารึกใต้ฐานพระเจ้าไม้พบว่ามีการสร้างถวายได้ตลอดทั้งปี แต่ที่นิยมมากที่สุดอยู่ในช่วงเดือนยี่ หรือ ช่วงยี่เป็ง (ตรงกับเดือน ๑๒ ของภาคกลาง

หรือประมาณเดือนพฤศจิกายน) จุดประสงค์ของผู้สร้างส่วนใหญ่เพื่อหวังผลเอาพระนิพพานและสืบทอดคำขุอาขุพระพุทธศาสนาให้ครบ ๕๐๐๐ ปี

ส่วนจุดประสงค์อื่นๆ ที่พบ เช่น เพื่ออุทิศให้บิดามารดาญาติมิตรวงศาหรือสัตว์มีคุณที่ล่วงลับไป, อุทิศให้ผีปู่ย่าและผีอารักษ์ที่รักษากันเมืองเหมืองฝาย,

เพื่อคำขุดวงชะตาของผู้สร้าง หรือเพื่อให้มีศกศักดิ์และทรัพย์สินสมบัติ เป็นต้น

ซึ่งในคัมภีร์อานิสงส์ของล้านนาก็ยังได้กล่าวไว้เพื่อให้ผู้คนชาวล้านนาเห็นความสำคัญของการสร้างพระเจ้าไม้ว่า การสร้างพระพุทธรูปด้วยไม้ได้อานิสงส์ถึง ๒๐ กับ

(วิเชียร สุรินตะ และคณะ, อานิสงส์ล้านนา, ๒๕๔๔ : ๓๔๕)

พระเจ้าไม้เมื่อแกะสลักและลงรักปิดทองหรือประดับด้วยแก้วเงินหรือแก้วอังวะเสร็จแล้ว ก็จะนำไปถวายที่วัดเพื่อประกอบพิธีกรรม “เบิกข้พระเจ้า” หรือ

พิธีอบรมสมโภชพุทธานุภาพของวัดของแต่ละหมู่บ้าน เมื่อประกอบพิธีกรรมเสร็จแล้วก็นำเอาประดิษฐานไว้บนแท่นแก้ว(ฐานพระประธาน) ไว้ตามชื่อ แปะ

หรือบนสันขอบกำแพงผนังของพระวิหารและพระอุโบสถเพื่อไว้เป็นที่สักการะต่อไป ด้วยพระเจ้าไม้สร้างขึ้นจากไม้ซึ่งเป็นวัสดุที่หาได้ง่ายทั่วไป

จึงเป็นพระพุทธรูปที่คนทุคนชั้นในสังคมล้านนาสามารถสร้างได้ และกระทำสืบทอดกันมาจนกระทั่งค่อยๆ หดหายไปในช่วงประมาณทศวรรษ ๒๔๗๐ – ๒๔๘๐

เพราะจากการสำรวจจารึกฐานพระเจ้าไม้ที่มีการสร้างในช่วงนี้เป็นต้นมาพบน้อยมาก ส่วนสาเหตุที่ผู้คนในวัฒนธรรมล้านนาหยุดสร้างพระเจ้าไม้เพื่อถวายวัด

นอกจากสมัยนี้สามารถหาเชาบูชาพระพุทธรูปที่หล่อด้วยทองเหลืองหรือแก้วได้ง่ายตามร้านค้า

•เขียนโดย manager•

•วัน•อาทิตย์•ที่ 01 •กันยายน• 2013 เวลา 22:35 น.• - •แก้ไขล่าสุด• •วัน•จันทร์•ที่ 02 •กันยายน• 2013 เวลา 23:23 น.•

(ในคัมภีร์อันสสงสของล้านนาได้กล่าวว่าการสร้างพระพุทธรูปด้วยทองเหลืองได้อานิสสง ๔๕ กัป สร้างพระพุทธรูปด้วยแก้วมณีได้อานิสสงมากถึง ๖๕ กัป) ยังต้องคงวิเคราะห์ให้ลุ่มลึกในโอกาสต่อไป

เมื่อผู้คนทุกชนชั้นสามารถสร้างพระเจ้าไม่ได้และมีการสร้างขึ้นถวายวัดเป็นประจำทุกปี จึงปรากฏการสร้างพระเจ้าไม่มีมาแต่โบราณไม่ขาดสาย แต่ทว่าพระพุทธรูปชนิดนี้มีข้อจำกัดว่าสร้างขึ้นด้วยไม้จึงได้ผุพังไปตามกาลเวลา จึงทำให้ที่ผ่านมามีค้นพบพระเจ้าไม่มีอยู่การสร้างประมาณ ๑๐๐ – ๒๐๐ ปีเป็นส่วนใหญ่ จากการสำรวจในช่วงพ.ศ.๒๕๑๗ ของ ดร. ฮันส์ เพนซ์ สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบพระเจ้าไม่มีในล้านนาเก่าที่สุดในขณะนั้นของวัดดอกคำ อำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่ สร้างเมื่อจ.ศ.๑๑๔๕ (พ.ศ.๒๓๒๖, ปัจจุบันอายุ ๒๒๘ ปี) โดย “ท้าวบุญเรือง” (ฮันส์ เพนซ์, คำจารึกที่ฐานพระพุทธรูปในนครเชียงใหม่, ๒๕๑๗ : ๑๐) และต่อมาในช่วงปีพ.ศ.๒๕๔๕ จากการสำรวจของรองศาสตราจารย์สายันต์ ไพรชาญจิตร์ ภาควิชาโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร พบพระเจ้าไม่มีล้านนาเก่าที่สุดในขณะนั้นของวัดนาขาว อำเภอมือง จังหวัดน่าน สร้างเมื่อจ.ศ.๑๑๐๙ (พ.ศ.๒๒๙๐, ปัจจุบันอายุ ๒๖๔ ปี) รองลงมาพบที่วัดเดียวกันสร้างเมื่อจ.ศ.๑๑๑๒ (พ.ศ.๒๒๙๓, ปัจจุบันอายุ ๒๖๑ ปี) (สายันต์ ไพรชาญจิตร์, การศึกษาเพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูประเพณีการทำบุญด้วยการสร้างพระพุทธรูปไม้ในจังหวัดน่าน, ๒๕๔๕ : ๔๐) ต่อมามีการสำรวจของปราชญ์ชุมชนที่วัดน้ำล่อม อำเภอมือง จังหวัดน่าน พบพระเจ้าไม่มีเก่าแก่ที่สุดของล้านนาในขณะนั้นสร้างเมื่อจ.ศ.๑๑๐๐ (พ.ศ.๒๒๘๑, ปัจจุบันอายุ ๒๗๓ ปี) รองลงมาสร้างเมื่อจ.ศ.๑๑๐๙ (พ.ศ.๒๒๙๐, ปัจจุบันอายุ ๒๖๔ ปี) โดย “พญาสุกรินทร์” (เอกสารสำรวจจารึกฐานพระเจ้าไม่มีของวัดน้ำล่อม)

จนกระทั่งเมื่อระหว่างวันที่ ๒๕ – ๒๗ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๔ ที่ผ่านมา ผู้เขียนได้ร่วมกับคณะทีมงานสำรวจจารึกและทำทะเบียนพระเจ้าไม่มีในอำเภอมือง และอำเภอท่าวังผา จังหวัดน่านจำนวนหลายวัด คณะสำรวจประกอบด้วยอาจารย์สราวุธ รูปิน อาจารย์พิเศษสาขาศิลปะไทย คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, อาจารย์อนุสรณ์ บุญเรือง อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยแม่โจ้ และนายศิริพงศ์ ศักดิ์สิทธิ์ นักศึกษาปริญญาโทคณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งผู้เขียนได้ทำหน้าที่อ่านจารึกอักษรธรรมล้านนาที่ฐานพระเจ้าไม่มีตามวัดที่ออกสำรวจ พบว่าที่วัดคัวะ หรือ วัดพุ่มมลา ตำบลศรีภูมิ อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน มีพระเจ้าไม่มีที่มีจารึกเก่าแก่ที่สุดในล้านนาเท่าที่สำรวจพบในขณะนี้คือสร้างเมื่อจ.ศ.๑๐๖๖ (พ.ศ.๒๒๔๗, ปัจจุบันอายุ ๓๐๗ ปี) อยู่ในสมัยพระเมืองราชเป็นผุ้ครองเมืองน่าน(พ.ศ.๒๒๓๒ – ๒๒๔๗) มีจำนวน ๓ องค์ องค์แรกสร้างถวายโดย “แสนอินทร์” ดังจารึกว่า “...สกราชได้ ๑๐๖๖ ตัว ปีกาบสี เดือน ๕ เพง มูลสทาหมายมีแสนอินท์เป็นเค้ากว่าภริยาลูกเต้าชุ่น...” องค์ที่สองสร้างถวายโดย “อ้ายชุ่น”(ออกเสียงว่า “อ้ายจุ่ม”) ดังมีจารึกว่า “...สกราชได้ ๑๐๖๖ ตัว ปีกาบสี...หมายมีอ้ายชุ่นเป็นเค้า...” และองค์ที่สามไม่มีจารึกชื่อผู้สร้างปรากฏเพียงสักราชดังจารึกว่า “...สกราชได้ ๑๐๖๖ ตัว ปีกาบสี...” ส่วนพระเจ้าไม่มีที่มีอายุรองลงมาเป็นลำดับสองพบที่วัดเดียวกันนี้มีจำนวน ๑ องค์สร้างเมื่อจ.ศ.๑๐๗๐ (พ.ศ.๒๒๕๑, ปัจจุบันอายุ ๓๐๓ ปี) โดย “อุปละ” และ “แม่ทิพย์”(ออกเสียงว่า “แม่ตีบ”) และพระเจ้าไม่มีที่มีอายุรองลงมาเป็นลำดับสามพบที่วัดเดียวกันนี้อีกเช่นกันที่มีจำนวน ๒ องค์ สร้างเมื่อจ.ศ.๑๐๘๕ (พ.ศ.๒๒๖๖, ปัจจุบันอายุ ๒๘๘ ปี) องค์แรกสร้างถวายโดย “พ่อทุกัญจะ”(ออกเสียงว่า “ป้อตุ๊กันจะนะ”) กับองค์ที่สองสร้างถวายโดย “แม่ทุกัญจะ”(ออกเสียงว่า “แมตุ๊กันจะนะ”) จากการออกสำรวจครั้งนี้จึงน่ายินดียิ่งที่ได้ค้นพบพระเจ้าไม่มีเก่าแก่ที่สุดของล้านนาในขณะนี้ คือ มีอายุถึง ๓๐๗ ปี เก่ากว่าค้นพบครั้งก่อนที่วัดน้ำล่อมถึง ๓๔ ปี

ในปัจจุบันบนผืนแผ่นดินล้านนาแห่งนี้ ยังมีพระเจ้าไม่มีที่บรรพบุรุษได้สรรค์สร้างขึ้นด้วยความเคารพศรัทธาต่อพระพุทธรูป และเหลือทิ้งไว้เป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรมอีกจำนวนมากมายามหาลกาล กำลังรอให้ลูกหลานรุ่นปัจจุบันได้เห็นคุณค่าดูแลรักษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรที่จะเข้าทำการสำรวจจารึกและทำทะเบียนของแต่ละหัววัด ซึ่งถ้าหากปล่อยให้ทำโดยเพียงลำพังของคณะนักวิชาการกลุ่มเล็กๆ คงไม่สามารถดำเนินการได้ทั้งหมดในช่วงชีวิตนี้ ดังนั้นจึงต้องอาศัยปราชญ์ชุมชน “พ่อน้อย” “พ่อนาน” คณะศรัทธาในแต่ละหัววัดหรือแต่ละท้องที่ช่วยกันทำการสำรวจจารึกและทำทะเบียนอย่างจริงจัง เพราะนอกจากจะทำให้เราทราบถึงความเก่าแก่ของชุมชน ช่วยเติมเต็มประวัติความเป็นมาของชุมชน เติมเต็มประวัติศาสตร์ล้านนา และเป็นการป้องกันการถูกโจรกรรมพระเจ้าไม่มีออกสู่ตลาดพระเครื่องที่กำลังเกิดขึ้นบ่อยครั้งอยู่ในขณะนี้แล้ว ผู้เขียนเชื่อว่าไม่ชุมชนใดที่ชุมชนหนึ่งในอนาคตอันใกล้ ต้องพบพระเจ้าไม่มีที่มีจารึกเก่าแก่กว่าที่คณะผู้เขียนสำรวจพบอยู่ในขณะนี้แน่นอน

ค้นพบพระเจ้าไม่มีจารึกเก่าแก่ที่สุด

•เขียนโดย manager•

•วันอาทิตย์ที่ 01 กันยายน 2013 เวลา 22:35 น. - •ใกล้ที่สุด •วันจันทร์ที่ 02 กันยายน 2013 เวลา 23:23 น. •

